

‘Mètode’, si Da Vinci aixequés el cap

Carme Ferré Pavia

Encara hi ha qui troba un despropòsit que humanisme, tecnologia i art puguen conviure però aquests, que existeixen, tenen un antídoto infal·lible contra el seu prejudici: *Mètode*, una revista valenciana per al món, que conjuga sàviament la divulgació científica, el pensament, l’art i un cert entreteniment sofisticat, amb la ciència com a eix vertebrador. La revista *Mètode* fa vint anys i els compleix havent assolit una fita: ser una referència en el camp del pensament, en la quasi solitud de la divulgació científica en l’àmbit espanyol.

Mètode va nàixer el 1992, com a revista de difusió de la recerca de la Universitat de València. El primer número, del juny d’aquell any, duia un monogràfic sobre les drogodependències, i mostrava una publicació universitària àgil, molt a l’estil de les que coneixem d’aquestes institucions, en blanc i negre amb portada a color. De la direcció se’n feia càrrec Olga Dénia. La seua evolució gràfica no s’aturà, també amb augment de pàgines, que a 2000 arriben a les 70, ja amb un llom empastat. La revista es publica en català des del seu naixement però des de 2011 una aposta ha estat editar el *Mètode Annual Review*, un anuari dels monogràfics en anglès. També es poden trobar els números en castellà, la llengua en què es distribueix a les universitats espanyoles.

Martí Domínguez, que era col·laborador de la revista, assumeix la direcció científica al 1998 i a l’estiu de 1999, des del número 25, en serà el director. Aquest biòleg, assagista reputat i escriptor va rebre el Premi Nacional de Periodisme de la Generalitat de Catalunya el 2007 com a director del magazín. No és l’únic llorer de *Mètode*: el premi de l’Associació de Publicacions Periòdiques a la millor revista el 2007 o el prestigiós premi de la revista *Serra d’Or* 2009, entre d’altres.

Actualment, l’equip de redacció bàsic el formen el mateix Domínguez; Anna Mateu com a cap de redacció; José Luis Iniesta com a maquetador i director d’art, i encara un corrector i un webmaster a temps parcials. La revista, de la mà del director, mira d’incorporar estudiants de periodisme en pràctiques, de la Universitat de València, que mostren interès i capacitats per les temàtiques de *Mètode*.

La revista es publica trimestralment, amb un número a cada estació, en unes 130 pàgines. Delicadament editada, a tot color, té una fotografia i un disseny cuidats, que atenen a l’esperit de *Mètode*: fer un producte vinculat a l’art que difongue la ciència i trobe lligams atractius entre una i l’altra. El tipus de continguts són variats: entrevistes a especialistes, ressenyes de literatura científica, articles divulgatius, dossiers monogràfics, seccions d’opinió i pensament i d’altres, com ara la dedicada a la cuina vista des de la ciència. La ciència aplicada, la tecnologia, els debats ètics que impliquen, la medicina, la botànica i els seus aspectes culturals... Dels ventres de lloguer a l’endèmica tramussera valenciana, passant per les prospeccions petrolieres, la mirada és àmplia i l’exigència científica ha de tenir un to divulgatiu.

Els límits es marquen en allò que estrictament es considera científic, amb una concepció totalment lligada a la natura i a la tècnica. Els aspectes socials s’aborden només quan puguen tenir una vinculació estreta amb la perspectiva científica *pura*. Per exemple, un

especial sobre el llenguatge va emprendre els seus fonaments biològics però *Mètode* no aposta per les ciències socials, no és aquesta la seua orientació.

Amb la revista també hi col·laboren habitualment les millors firmes d'autors especialitzats en temes científics: Xavier Bellés, Josep Vicent Boira, Ramon Folch i Jorge Wagensberg, entre molts d'altres. *Mètode* ha tingut la ferma voluntat que científics catalans, espanyols i internacionals passessen per les seues pàgines, ja com a col·laboradors o com a entrevistats. En serien alguns casos el lingüista Noam Chomsky, la biòloga Lynn Margulis, una de les principals figures de l'evolucionisme, el Nobel de Medicina Sydney Brenner o el Nobel de Física George Smoot.

Capítol a banda, s'ha parat atenció a la il·lustració, amb encàrrecs d'obra nova a artistes joves i consagrats que mostren interès pel tema científic i que proposen belles portades, portadelles (inici de monogràfics o articles) i detalls gràfics deliciosos, com els de cada pàgina senar dels dossiers, com ara el paper socarradet de l'especial "Quan es crema el bosc", de l'estiu de 2011. Alguns il·lustradors, dels més destacats dels Països Catalans, que hi han col·laborat són Alfaro, Frederic Amat, Perejaume, Miquel Navarro, Carmen Calvo i Joan Cardells.

La ciència és cultura

Tot i ser una revista científica d'una universitat, no és una revista acadèmica. Domínguez afirma que es tracta d'una publicació de pensament amb un fort contingut visual, feta per autors de ciències però llegida per la gent de lletres, buscant-hi inspiració i noves percepcions. *Mètode* es manifesta obertament a favor de crear ponts entre la cultura i la ciència, fent assaig divertit però sense res gratuït o de farcit, d'una manera consistent. És un territori transversal on es busca un públic amb gust per l'art, encarnant un cert esperit *davincià*.

Després dels èxits de crítica, ha tocat l'hora a eixamplar-ne el mercat o la visibilitat. Amb un tiratge de 3.500 exemplars (2.500 subscriptors més un miler a la venda), les iniciatives per obrir-se a l'Estat espanyol i també a Europa s'han multiplicat. D'una banda, el 2008 la Xarxa Vives d'universitats de parla catalana, la van triar com a revista de referència. El 2011 el portal de notícies en català Vilaweb va obrir el Canal *Mètode*, una secció que dues vegades al mes ofereix continguts de la publicació i que Domínguez valora com una visibilització molt positiva. De l'altra, la revista té productes propis que l'amplifiquen: els llibres, que juntament amb la publicació en diverses llengües i la presència a la web l'han de continuar consolidant.

Carme Ferré Pavia és doctora, professora de Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), directora del grup de recerca Comress i autora de monografies sobre història de les revistes i edició periodística.